

DOMOVINA

Štev. 32.

V Ljubljani, 8. avgusta 1919.

Leto II.

Krvavi izgredi v Trstu proti Slovincem in socialistom.

V nedeljo zvečer se je vračalo v Trst kakih 1600 otrok s starši z nekega socialističnega izleta. Pred delavskim domom je nastal prepir med socialisti in karabinerji. Karabinerji so streljali ter je bilo več mrtvih in ranjenih žrtev. Drugi dan so delavci protestirali s štrajkom. Ko so šli delavci v veliki množici s pritožbo k gubernatorju, so jih zopet ustavili karabinerji ter streljali. Tudi tu je bilo več težko ranjenih in nekaj mrtvih. Nato so priredili Italijani pod vodstvom italijanskih častnikov protidemonstracijo ter povsod zahtevali izobešanje italijanskih zastav. Kjer niso takoj ugodili, so vse razbili, tako v »Slov. Čitalnici«, v uredništvu »Edinosti«, v prostorih Trgovske obrtno-zadrage, slovenske šole na Acquedotto in dr. Uničili in razbili so vse pohoštvo, knjige in spise ter pometali na ulice.

Slovinci niso dali najmanjšega povoda za ta nasilstva. Splošno se govori, da so bili izgredi provzročeni po vojaškem gubernatorju Petittiju, ki je moral napraviti prostor civilnemu gubernatorju, da s tem dokaže, da razmere še niso zrele za civilno upravo. Povsod se je pokazalo, da so policijske in vojaške oblasti pospeševale izgrede proti socialistom in Slovincem.

Agrarna reforma in JDS.

(Poročilo poslanca dr. Kukovca na zboru zaupnikov JDS.)

(Konec.)

Če razmotrivamo stališče demokratske zajednice proti agrarni reformi, je jasno, da zahtevamo pred vsem rešitev v Bosni in Stari Srbiji obstoječega kmetijskega vprašanja in sicer v obliki brezplačne osvoboditve kmeta od age kot prejemnika tretjine pridelkov. Fevdalno dosedanje razmerje mora biti za večno pokopano. Odškodnina za ago se načelno ne priznava od naše stranke, ker aga ne more uveljaviti zasebno - pravnih temeljev svojih dosedanjih dohodkov, tazadevna politična podlaga iz pretekle dobe mora se pa smatrati vsled naše narodne osvoboditve kot večno izbrisana. Z upoštevanjem socij. potrebe, tudi onemu delu naroda, ki je bil doslej v ulogi begov in ag, omogočiti vendar obstanek, hoče dem. stranka iz okolice zemlje, ki je na rapolago, dati po splošnih načelih tudi tem primeren delež, toda iz socijalnih razlogov in ne kot pravico ali odškodnino. Za rešitev tega dela agrarne reforme je gotovo danes v narodnem predstavništvu zanesljiva večina, akoravno hočejo razum nas in socijalnih demokratov vse stranke dajati glede odškodnine manjše ali večje koncesije, ko bi naša stranka mogla biti k večjemu preglasovana, ne da dela kak kompromis. Toda motijo se oni, ki mislijo, da se bode naša stranka s to delno rešitvijo v predstavništvu morebiti zadovoljila. Če ostale stranke več nego to nočejo, ni se nam treba za njih pritrđitev v samj ti točki piliti, saj je dejanski kmet že prost, če pa aga

misli, da je boljše vprašanje uzadovoljitve njegovih teženj po odškodnini odprto pustiti, pripiše naj sebi in tem strankam, če ne bode sploh nič dobil. Demokratska stranka na noben način ne odneha od zahteve, da se tudi izven Bosne zemlja delj med narod in vzame tam, kjer je je največ: v Slavoniji in Vojvodini. Neodpustno bi bilo pred grofj in vlasteljn in njih krivično pridobljenimi veleposestvi, ki jih je kmet itak že deloma dejanski v posest vzel, ustavitj se. Tudi tu ne more bitj govora vsaj o kaki polnj odškodnini, ampak o odškodnini po degresivni lestvici, vsled česar bi preostalo dovolj finančnih sredstev za financiranje agrarne reforme same po sebi brez obremenitve države. Pripomogla bi v tem smislu tudi progresivno se stopnjujoča kupnina zemlje čez gotov minimum, katerega bi poljedelec brezplačno dobival. Tudi na ti stopnji bi našj strankj menda še ne bilo težko dobitj podpore prj meščanskih strankah, tako da bi rešitev agrarne reforme bila tudi v tem obsegu dosegljiva.

Toda delovni program demokratske zajednice gre za znaten korak dalje, hočemo razdeljtev tudi zasebnopravnim potom pridobljene veleposesti, četudj protj primerni odškodnini. Nečemo pa priznati v nikaki obliki agrarnega kapitalizma, kar tvorj programatično stališče, ki nas precej ostro ločj od stališča drugih meščanskih strank. Tu gremo pač načelno še skupaj s slovensko ljudsko stranko, ki si ne bode upala iti proti nam, toda njsmo prepričani, da ji je baš na tem ležeče, da se načelo boja zoper vsak agrarni kapitalizem dosledno izvaja.

Nj pa nikakega dvoma, da se v ti točki nahajamo že v boju s hrvaško stranko Starčevićancev oz. narodnega kluba in srbske radikalne stranke, ki po izjavj minjstrskega predsednika Protjéa sploh noče nič vedeti o delitvi z zasebno - pravnimi posli alj vsled dednega nasledstva pridobljene zemljiške posesti, nitj ne proti odškodnini. Ker bi to stališče danes v odkritem boju v parlamentu ne bilo vzdržljivo, boji se stranka dnevnega reda o agrarni reformi in tak dnevni red preprečuje, ne da bi se ji druge stranke dovolj upirale in izrablja v to svrhu slabost predstavništva, ki nj redno z glasovnico v roki voljeno, izrablja, kakor je videti, celo našj zunanji položaj, vse pa da ščiti maloštevilne mogočnike in s tem svojo politično moč in merodajni vpliv na vlado. Baš v tem ozjru pa ni mogoče izogniti se prej ali slej krizj, ki bode odločila ali poraz ali zmago agrarne reforme in v zvezj tudi demokratske zajednice.

Za nas demokrate agrarno vprašanje njkakor ni prosto ekonomsko vprašanje in zato nam ni preveč merodajno razpravljatj s strokovnjakj, koljko posesti največ sme bitj v rokah posameznika, da produkcija ostane na višnji in podobno. Če smo sj osvojili temeljno načelo da bodj zemlja v lastj onega, ki jo obdeluje, ne zasledujemo s tem smotra le obstoječj zemljiški kapital razdeliti. Nam je glavna stvar delavna sila poljedelca in pripadajoča mu zemlja je le delavnica, v kateri more poljedelec svojo delavsko silo sebi in skupnosti v korist v polnj merj izrabiti.

To naše stališče odgovarja socijalni pravičnosti in je globoko utemeljeno v bistvu pravega demokratizma naše stranke. Zasledujemo s tem obenem državnotvorni smoter, ker vidimo v takj ureditvi zemljiških razmer najboljše jamstvo za notranje utrjenje države.

Uspeha se s polno pravico nadejamo, ker odgovarja značaju našega naroda, da je iz ljubezni in ne iz dobičkarije poljedelec in s tem skujsmo za bodoče čase ustvaritj temelj za srečne družabne razmere.

Ločimo se od socijalnih demokratov, ker nam ni samo za zaščito interesov delavskega, v tem slučaju poljedelskega delavskega razreda, ampak smo v toliko meščanska stranka, da čuvamo poljedelcu tudi zasebno last zemlje, ki je potrebna za polno udejstitev njegove delavne sile. Če hočemo označiti danes demokratsko stranko po njenem razmerju k zemljiški posesti, nazvatj bi jo smeli danes po pravicj kot v prvi vrstj stranko agrarne reforme. To zategadel, ker temelji na vse skozi izdelanem programu agrarne reforme, ker vidi v provedbj tega programa glavno točko svoje naloge v bližnji prihodnosti in ker jo agrarnoreformni program obeležuje kot politično stranko vsem drugim strankam. Srečna ureditev zemljiške posesti v naši novi državi je pa tudi tako visok smoter, da je narod lahko ponosen na tako stranko in ji more zaupati. Mj jugoslovanski demokratj smo prepričani, da naš agrarni program mora prodreti. Odločeni smo itj zanj brezpogojno v boj, katerega bodemo tudi dobojevali.

Prosvetna politika.

(Poročilo poslanca dr. Pestotnika na zboru zaupnikov JDS.)

(Konec.)

Srednje šole. Glede gimnazij do danes nj enotno rešeno vprašanje, alj naj daje država prednost humanističnim ali realnim tipom. V Srbijj klasičnih gimnazij faktično ni, ker ni učencev za to smer srednje šole, pač pa so razširjene realne gimnazije. Prj zbljžanju srednje šole v državi SHS je vodilna misel ta, da mora to zbljžanje po učni snovi iti tako daleč, da se jugoslovanski dijak iz vseh pokrajnj lahko selj, t. j. da lahko normalno nadaljuje svoje študije na srednjj šoli, ki leži izven njegove domače pokrajine. Realna in humanistična smer naj sta na spodnjih razredih skupni, tako da se dijak čim pozneje in pri večji zrelosti lahko odloči za eno študijsko ali življensko smer.

V Srbijj so pedagogi mnenja, da naj se v prvem razredu sploh ne prične z nobenim tujim jezikom. Zastopnikj iz novih pokrajnj so drugega naziranja: naj se prične takoj v prvem razredu z živim tujim jezikom (francoščino, angleščino). V Srbijj dajejo prednost francoščini, prj nas bo prišla v poštev nemščina in francoščina. Pouk v mrtvih jezikih bi se pričel na humanističnih gimnazijah v 4. razredu latjščina in v 5. razredu grščina, na realnih gimnazijah latinščina v 5. razredu.

Uvažuje je se tudi načrt paralelnih zavodov mešanih modernih in klasičnih gim-

2

nazij. Na modernih gimnazijah bi se počeval mesto grščine en moderni jazik. Na podoben način so mogoče realne gimnazije. V večjih mestih so ti zavodi samostojni drug poleg drugega, v manjših krajih en zavod z oddeljenim poukom v onih predmetih, ki so značilni za tip zavoda. Vsak zavod daje na koncu splošno zrelostno izpričevalo za obisk posameznih predmetnih skupin na poljubni fakulteti.

To so za sedaj misli in načrti, ki pa gotovo nalete na odpor filologov. Izvedba je v mnogem pogledu odvisna od razpoložljivega števila srednješolskih učiteljev. Teh bo veliko pomanjkanje. Danes v vojvodni sploh ne morejo prjčeti s poslovanjem srednjih šol, ker nimamo profesorjev.

Visoke šole bodo osnovane za sedaj po statutu belgrajskega vseučilišča s 5 do 6 fakultetami, t. j. pravniška, filozofska, medicinska, teološka, poljedelska in tehnična. Misli se za sedaj na univerzo v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani. Statut z izpremembami za belgrajsko vseučilišče se bo sprejel prihodnje dni in se z zakonskim dodatkom vporabi tudi za vseučilišče kraljevine SHS v Ljubljani. Največji kulturni dar naše nove domovine je univerza v Ljubljani, za katero imamo delni proračun in ki se otvori že jeseni. S tem se urednijo naše nad 70 let stare zahteve. S tem pričnemo graditi lastno znanstveno narodno osnovo in znanstveno obdelovati vse sestavine domačega gmotnega in duševnega življenja.

Poleg vsega tega se misli osnovati pri ministrstvu oddelke za prosto ljudsko prosveto z referenti po posameznih pokrajinah. Sestavno naj se goji prosveta po prosvetnih organizacijah, društvih s tem, da se prireajo ljudska predavanja, poučni izleti, igre, ustanavljajo biblioteke, izdajajo popularno pisane knjige za široke ljudske plasti, po duševno zaostalih krajih prireajo tečajji za nepismene, v naprednejših krajih snujejo ljudske univerze po danskem vzoru.

V splošnem se vprašanja, ki se nanašajo na prosvetno politiko v državi, prav mnogo pretresajo. Do sedaj predloženi šolski zakoni so dokazali, da imajo vsi klubi v Narodnem Predstavništvu mnogo ljubezni do prosvete in mnogo zmisla za povzdigo ljudske narobrazbe. Minister prosvete Davidovič ima o

nas najboljše mnenje, visoko spoštuje našo izobrazbo, ki smo si jo pridobili z lastnim naporom. Upravičene so nade, da bomo spadal v doglednem času k onim narodom, ki so na višku svoje duševne in materijalne kulture. Najprej pa moramo prebolet težaven denarni položaj, kamor je pahnila mnogoletna vojna našo državo.

Resolucija za kmečki program

J. A. S.

(Dalje.)

Ker bo država lastnik velikega dela sedanjih veleposestniških gozdov, zahtevamo, da sama v prvi vrsti izvede velikopotezne socialne reforme.

Obveljati pa mora načelo, da se država v lastnem gozdnem gospodarstvu ne sme pod nobenim pogojem postaviti na strogo fiskalno stališče in se njeno gospodarstvo ne sme meriti z istim merilom kot gospodarstvo poedinega posestnika ali podjetnika.

ad 3. Les je bil in ostane najvažnejši predmet za izvoz.

Država sama kot največji gozdni posestnik, pa tudi vsi mali posestniki so v kar največji meri interesirani, da se čim več lesa po ugodnih cenah proda v inozemstvo. Edino les nam daje možnost, da zboljšamo v doglednem času valuto.

Zato pa zahtevamo, da država z vsemi sredstvi podpira vsa stremjenja, ki imajo namen produktivteto naših gozdov dvigniti kvantitativno, še bolj pa kvalitativno.

Vpeljati se mora moderne načine vzgajanja, prereditja, trebljenja in čiščenja gozdov. Vzgoji listnatega drevja se mora posvetiti mnogo večja pažnja, to pa ne le iz trgovskega, marveč pred vsem gozdnorejskega stališča.

Strogo naj država pazi, da se ne bo špekulacija polastila trgovine z lesom, da ne bo ubila reelne lesne trgovine ter hudo oškodovala malega gozdnega posestnika. Židovski kapital sili v vseh mogočih formah v našo lesno trgovino in industrijo. Pri tem vporabljajo tudi naše domačine, ki delajo z malo provizijo za židovski kapital in posebno pridobavi lesa iz državnih gozdov prodajo za malo denarja svoje pošteno domače ime, ker žid že vé, da mu pri nas njegovo židovsko ime le škodi.

V našo lesno trgovino pa silijo tudi razni vojni dobičkarji — domačini, ki niso strokovnjaki. Ti ljudje lesni stroki največ škodijo, ker jo izrabljajo le sedaj za časa dobre konjunktore. Če pa pride v lesni stroki do kriz — bodo ti ljudje prava nesreča, ker ne bi našli izhoda iz kritičnih situacij, katere more obvladati samo strokovno popolnoma izvežban trgovec. Zato se mora podpirati vse organizacije, ki imajo namen producentu omogočiti spraviti les v denar po kar najvišjih cenah.

Najvišje cene pa bo mogoče doseči tudi na ta način, da se bo izvoz okroglega lesa previdno zadrževal z višjimi carinskimi tarifnimi postavkami, nasprotno pa pospeševal izvoz izgotovljenega, do vsaj na pol izgotovljenega blaga in s tem tudi razvoj lesne industrije in popolnejšo industrializacijo.

Posebno pozornost zasluži domača lesna industrija, ki jo moramo dvigniti na višji nivo v strokovnem oziru.

Našim zastopništvom v inozemstvu se morajo prideliti komercialni atašeji, ki bodo lesni trgovini šli na roko.

Lesna industrija rabi obilo gonilne moči, ki se sedaj večinoma proizvajajo s pomočjo premoga, vode ali drv.

Imamo pa še veliko vodnih sil, ki bi se jih lahko porabilo za proizvodnjo elektrike.

Zahteva vseh zemljedelskih panog predvsem gozdarstva je, da se te moči v njegove namene izrabijo.

Dokler naša industrija ne bo v stanu proizvajati potrebščin, ki jih rabi lesna industrija, kakor stroje, orodje itd., mora se čim preje omogočiti njih uvoz. Nasprotno pa se mora otežkočati uvoz inozemskih gozdnih pridelkov, ki se dajo nadomestiti s primernim domačin blagom.

ad 4. V gozdarstvu je zadružništvo še najmanj razvito.

Da bodo imeli vsi, tudi najmanjši gozdni posestniki kar največjo korist od svojih gozdov, naj država v gozdnem gospodarstvu pospešuje zadružno obliko.

Strokovni organi države naj gredo gozdarskim zadrugam pri sestavljenju gospodarskih načrtov, nadalje načrtov za zgradbo prometnih naprav v gozdih (cest, potov, raznovrstnih riž itd.) kolikor mogoče na roko.

Produktivnim zadrugam male, posebne domače lesne industrije na se nudijo ugodno

Dr. Iv. S.:

Veda in umetnost.

(Predavanje ob priliki otvoritve prvega slovenskega gledališkega odra v Kočevju.)

Ko je ustvaril Stvarnik človeka po svoji podobi, mu je zaeno z neumrjočo dušo vdahnil tudi ono božanstveno iskro, ki ji pravimo razum. Razum je to, kar človeka vidno loči od živalinje, razum je tisti organ, s katerim človek na podlagi izkustva polagoma zavladuje nad naravo, on je tista moč, ki ta izkustva smotreno zbira urejuje ter na njih podlagi naravo nadalje izkorišča ter s tem ustvarja vedo ali znanost, katere končni cilj je, da človek s svojim razumom popolnoma obvlada, podvrže poljubni svoji volji naravo in s tem ustvari človeku že na zemlji kar najprijetnejše življenje. Toda človek ne živi samo telesnega življenja, on živi tudi visoko čustveno življenje, nima samo razuma, ima tudi srce in topla čustva. Človek ne zbira samo raskovih izkustev materijalnega življenja, on občuduje in vživa tudi vse kar je lepo, harmonično, pa bodisi da to lepoto in harmonijo posreduje njegovim čustvom oko, uho ali tip. Lepa pokrajina, veličanstveni pojavi narave, lepa harmonično ustvarjena bitja, torej lepota narave je bila prva lepota, s katero se je opajal najprej človeški duh. In ko se je navžil prvotne naravne lepote, je bil še bolj žejen kot poprej: okusil je sladki sad duševnega užitka. In to ga je gnalo, da je jel redke naravne lepote in svoja vzvišena čustva, predvsem iz ljubezenskega in verske-

ga sveta, sam umetno predočevati in vstvarjati ter pomnoževati bodisi s sliko, bodisi s kipom, petjem, poezijo, dramatikom itd. In s tem je nastala v človeštvu umetnost, katere prvi namen je pripraviti tako ustvaritelju kot gledalcu čim najvišji duševni užitek, konečni namen pa oplemenitev duha. Vsled tega ima umetnost velikansko vzgojno in kulturno vrednost.

Vsak narod, ki je duševno, civilizatorično in kulturno v svetu kaj pomenil, je razvil tudi svojo posebno umetnost, ki je torej predvsem merilo njegovega čustvenega sveta, njegovega srca, njegove kulture. Višek svetovne umetnosti pomenijo stari Grki; v slikarstvu, kiparstvu ter dramatikom so nedoseženi mojstri. Vsa današnja umetnost je več ali manj osebne posnetek umetnosti starih Grkov. Italijanska, spanska in nizozemska umetnost koncem srednjega in začetkom novega veka, čudoviti umtvoiri modernih ruskih umetnikov — vse to temelji na grški podlagi ter je le oplojeno in preoblečeno z narodnim duhom, kateremu posamezni umetniki vstvarjatelji pripadajo. Umetnost je torej mednarodnostna z grško podlago in narodno oplojitvijo.

In v krogu narodov umešniškega duha in ustvarjanja ne manjka slovenska veja jugoslovanskega naroda. Kdo ne pozna divne naše slovenske pesmi, ki, čim večkrat jo človek sliši, tembolj opaja srce in dušo, tembolj plemeniti duha in srce. Kdo ne pozna krasne narodne noše, ki ni drugega kot poezija, prelita v obleko? Kdo ne pozna divne naše narodne ornamentike, zdravo veseljaškega živ-

ljenja starega našega kmetiča, ki ni drugega kot ena sama velika poezija. In kdo ne pozna našega Langusa, naših Šubicev, našega Ažbeta, Jakopiča, Bernekarja, Prešerna, Gregorčiča, Aškerca, Finžgarja itd., ali da sežem proti jugu, tudi našega Rendiča, Meštroviča, krasne srbske narodne poezije? Cel naš jugoslovanski narod, vtelešena krepkost in zdravje, ni nič drugega kot en veliki čustveni poet, ki ima pesti iz jekla, dušo in srce pa iz medu, ki kar prekipevata pesni in umetnosti. In ker se je inteligenca do pred nekaj desetletij vzgojevala v tujem duhu, je umetnost gojilo v našem narodu pretežno le priprosto ljudstvo. Zato naša umetnost ni visokoleteča, pač pa divno enostavna, lahko umljiva, zato pa tembolj do srca segajoča.

Kočevski Slovenci smo se morali še do pred kratkim boriti za svojo eksistenco, svoj biti ali nebiti. Kjer divja boj za življenje in smrt, tam ni prostora za poezijo. Z Jugoslavijo pa je naš boj načelno dobojevan, naša prihodnost osigurana. In glej, komaj smo se tega zavedli, že je pognala iz vročega bojišča nežna cvetka pristne slovenske poezije: petje in dramatika, kot v dokaz, da kjer je Slovenec, tam sta petje in veselje doma. Mladi igralci so še ti prvi naši umetniški pionirji, toda naše gore pristni list, šele začetniki, pri katerih ie volja večja kot pa moč. Zato jih ne sodimo prestrogo: tudi gorčičino zrno je majhno, ali vendar požene iz njega mogočno drevo. In tako naj bo tudi s tem prvim našim umetniškim podjetjem. Otvarjam ga v imenu odbora Kočevske Čitalnice ter mu kličem: naj živi, naj raste, naj se množi in krepil! — (Ploskanje.)

sti, n. pr. pri nakupu lesa iz državnih gozdov, pri dobavah v javne namene itd.

Država naj sploh podpira vsa stremeljenja, ki merijo na to, da se dohodek iz gozdov čim najpravičnejše razdeli med one, ki so navezani na dohodke iz gozdarstva.

Pred vsem pa naj se pazi, da imajo pri gospodarskih zadrugah edino le pravi strokovniaki vodstvo v rokah, ne pa ljudje, ki brez strokovnega znanja delajo samo v svojem sebičnem interesu in v škodo zadrugi in celemu gospodarstvu. Tega se ne sme pustiti iz oči, ker drugače bi bilo združništvo dvoizen nož, ki bi rezal v meso posamezniku in celokupnosti.

Za družništvo. Zadrugništvo nudi v organizacijskem oziru doslej najpripravnejšo in najenostavnejšo obliko za skupna podjetja gospodarsko šibkih. V pogledu na gospodarski učinek pa pomeni zadruga ono sredstvo, s pomočjo katerega more tudi mali človek biti neposredno deležen vseh koristi vsakovrstnega trgovskega in industrijskega udeleževanja, ne da bi se pri tem moral posluževati zasebnega trgovskega ali industrijskega podjetnika. Dosedanji razvoj združništva je v tem oziru dal že najrazličnejša podjetja, kjer so gospodarsko šibki ljudje združeni bodisi kot producentje, bodisi kot konsumentje za skupno gospodarsko udeleževanje z izrecnim namenom, da se izloči zasebni podjetniški dobiček. Tako imamo: Kreditne zadruge ali posojilnice, kjer se združujejo posojilojemalci (konsumentje denarja) v svrhu čim najcenejše dobave kredita razne zadruge konsumentov in raznovrstne rokodelske potrebščine ter za živjila; prodajne zadruge producentov za vnovčevanje najrazličnejših kmetijskih pridelkov in obrtnih izdelkov; predelovalne in prodajne zadruge producentov, na prim. mlekarske in sirsarske elektrarne); stavbene zadruge kot združenja konsumentov za čim najugodnejše preskrbovanje s stanovanji; zadruge producentov za izboljšanje gospodarstva, n. pr. živinorejske zadruge itd. — Na vsakem posameznem slučaju ozi izkušnja, da prinaša združno gospodarstvo tri skupine glavnih koristi:

1.) ohrani običajni dobiček zasebnega trgovskega ali industrijskega podjetnika zadrugno organiziranim producentom, oziroma konsumentom in s tem večja gospodarska moč slednjih; 2.) nudi malemu in srednjemu kmetijskemu in obrtnemu podjetništvu vse prednosti istovrstnega velepodjetništva in 3.) vpliva izredno ugodno na moralno vzgojo združnih članov, ker jih navaja k skupnemu gospodarskemu delu in njegovi samoupravi njegovih.

Na podlagi teh splošno veljavnih načel in izkušenj se mora zadrugno delo nadaljevati tudi v Jugoslaviji, kjer je doslej kreditna zadruga najbolj razširjena. Razum tega nalaga ustvaritev naše države i v pogledu na zadrugništvo še posebne dolžnosti. Predvsem treba misliti na primerno izenačenje združništva zadevajočih zakonov, osobito kar se tiče organizacijskih in davčnih določb. Istotako bo treba ustanoviti osrednje organizacije za interesno zastopstvo, za denarno izravnavo in za blagovni promet. Čisto posebno moramo končno opozarjati tudi na potrebo nujne državne pomoči v vseh onih slučajih, v katerih so zadruge v vojnem ozemlju utrpeli svoj obstoj ogrožajočo škodo vsled vojnih operacij, oziroma vsled sovražne invazije.

Kar se Slovenije same tiče, opozarja stranka na svoje sklepe, storjene v zadevi združništva na ustanovnem strankinem zborovanju leta 1913. Osobito ponavljamo zahtevo glede strankarske nevtralnosti združništva in smatramo za aktualno nalogo, vzpodbujati h koncentraciji slovenskega združništva in pri nji sodelovati. Pozdravljamo, da se v slednjem času koncentracijsko vprašanje zopet živahnejše obravnava in smatramo njega ugodno rešitev za predpogoji zdravega nadaljnjega razvoja združništva v Sloveniji. (Konec prih.)

Dopisi.

Z Ježice. Veliki plakati, (črno na rmenem polju, — prava Šušteršičeva montura) nabiti po varnejših zideh in v raznih odročnejših zatišjih, so nam že cel teden preje naznanjali, da se vrši 3. avgusta ob 7. uri v »Društvenem domu« shod VLS v svrhu ustanovitve »Kmetijske zveze«. — Prišla je ona nestrpno pričakovana nedelja, napočil je dan, ko naj naši Šušteršičanci, prelakirani z blestečim lakom Vseslovenske ljudske stranke, z razvitim praporom stopijo na dan in plan in podžgani s prijetnodonečimi slepili v še večjem obsegu nadaljujejo v naši občini svoje rovarsko delo, na zunaj navidez ukinjeno zadnje mesece. — Z ozirom na ono skoraj nezrušljivo moč, ki jo je imela SLS na Ježici pred vojno, je bila za Zvezin shod pričakovati naravnost ogromna udeležba. Pa glej! Človek obrača . . . shod je doživel polom, karšnega ni nihče pričakoval. G. govornik je žalosten uvidel, da se ne splača govoriti 7 možem in je nekako pobit in potr odšel nazaj v Ljubljano. Torej iz vseh 7 vasi, ki tvorijo našo občino, je pripelo na shod le 7, čitaj in reci: sedem mož. Sami bratci po mišljenju, čustvovanju in željah, nagniti, lišajasti stebri Šušteršičevi, Zapomnite si dobro, cenjeni soobčani. Če bi shod uspel, bi teh-le sedem patronov lepo zasedlo odborove stolčke, pri prihodnjih volitvah pa bi se eden vsedel na županov stolček, eden bi postal predsednik krajnega šolskega sveta, drugi bi spet vodil Strojno zadrugo, znabit eden ali drugi postal cestni nadzornik, talentirani Tišlar - Peterlin bi postal prezident gnojarnje itd. in spet bi imeli in uživali tiste čase, na katere se spomnimo vsakokrat z bolešjo v srcu. — Možički, ne silite vendar v ospredje, — vi pa, ki ste se že urinili, a la Kos, Perko, Verbič, Č . . ., umaknite se sposobnejšim možem, ki nimajo, kot vi, duševnega obzorja zaplankanega z domačo vrtno ograjo. Kar pa se g. govornika prof. Sušnika tiče, se moram naravnost čuditi, kako da je on mogel vztrajati v družbi takih mož, o katerih so podana »fakta in resnice«, da so kradli bednim vojnim žrtvam milodare iz rok, o katerih govori župnijska kronika, da so prišli osrečit Ježico zgolj kot Šušteršičevi agitatorji, kateri edini so glasovali proti temu, da se izbriše Šušteršiča kot častnega člana Ježice, kateri niso hoteli podpisati majniške deklaracije? Da, g. Sušnik, taki so naši sedanji občinski zastopniki! Le oglejte si jih, občani, še z druge strani! Jasno uvidevamo, da ste vedeli, g. Sušnik, s kom se razgovarjate, da se namreč voditelj sedanje VLS s še prav posebnim užitekmo družijo z najbolj zagrizenimi Šušteršičanci. Nikakor ne zadostuje, če ste le potom časopisja izrazili o dr. Šušteršiču svojo sodbo, v srcu pa vam je on sedaj še mnogo ljubši kot kdaj prej! Pa vrnimo se k shodu! Ona družba je torej prvotno štela sedem mož. — Drugič napišem nekaj o naših »najvrlejših« Orlih in Orlicah, o njih visoki morali, celjskili dogodkih, o Dobnikarjevi samovladji v »Društvenem domu« in njegovi portirski službi istotam. Na svidenje!

Iz Dev. Marija v Polju. Naši bralci »Domovine« se gotovo še spominjajo kak boj smo vodili za zastopstvo v občinsko aprovizacijo. Bojevniki SLS s kaplanom na čelu so se hoteli namreč po znanem vzorcu polastiti popolnoma konzuma seveda v prid že obstoječemu, takozv. Šušteršičevemu konzumu in v slavo in moč stranki, da bi lahko svetu pokazali, češ, sedaj smo pa mi prijeli za stvar, in vsega bo kmalu dovolj. A ta namera se jim vendar ni popolnoma posrečila, ker med tem časom je izšla vladna naredba, da morajo biti pri aprovizacijah vse stranke enakomerno zastopane. Ta organizacija torej še obstoja, a po znanem, samo pri SLS vporabnem načinu dosegel je tukajšnji kaplan svoj cilj, da se je polastil vodstva te organizacije. Po dosegu tega cilja začel je v organizaciji

samopašno gospodariti, se ne briga in ne odredi že čez pol leta nikake seje več. V našem po večini industrijskem kraju je mnogo revnih otrok delavskih družin, kaka dobrota bi bila za iste, ako bi bili tudi deležni ameriških daril, kakor čokolada, kakao i. dr. Opozorjen na to je kratkoma odgovoril: Kaj hočemo s tem, kako bomo to delili, pri tem so same sitnosti! Kako pa v konsumnem društvu SLS stranke gospodari, podajmo vam sledeči izgled. Sladkorja primanjkuje, kakor povsod, tako tudi pri nas. Pri razdelitvi tega trudi se na vse mogoče načine davkoplačujoče trgovce oškodovati, samo da njemu več sladkorja preostaja, katerega on potem v verižniške svrhe po oderuških cenah razprodaja. Dognal se je namreč slučaj, da se je prodalo iz njegovega konzuma begunki Karolini Semič kar 10 kg aprovizijskega sladkorja brez izkaznic kar po 12 K kg in to v času, ko je pri nas najbolj sladkorja primanjkovalo. Ravno tako si je znal glede drož ustvariti nekak monopol za svoje društvo, ni se mu ljubilo se pobrigati, da bi glavarstvo preskrbelo vsem trgovcem enakomerno razprodajo drož, kar bi bilo pravilno. Sedaj so pa primorani vsi ljudje, kateri drože rabijo v njegov konsum kupovat hoditi, a tam jih pa po svoji pokorni služkinji terorizira kakor: »Kjer kupuješ drugo, pa še po drože pojdi!« Da s takim predstojnikom, ki tako samopašno postopa, nihče ne more biti zadovoljen, je umevno, zatorej bi bilo tudi za njega najbolje, da ta »kšeft« opusti in se posveti popolnoma svojemu vzvišenemu duhovniškemu stanu in oltarju, kamor tudi v resnici spada.

Iz krogov državnih uslužbencev. V Parizu se razpravlja o dolgovih, ki jih je imela bivša Avstro - ogrska pred vojno in napravila med vojno ter o njih kritju. Ni se pa do danes še omenjal dolg, ki ga je napravila Avstrija med vojno pri državnih uslužbencih in vpokojencih vseh vrst. Avstrija je v drugem in tretjem vojnem letu povišala svojim uslužbencem in vpokojencem, vpoštevajoč nabavne prispevke, plače za približno 150% a povišati bi jih bila morala po ključu, katerega je cenjena »Domovina« kot edino pravega v predzadnji številki omenjala, to je na podlagi kurza avstrijske krone v inozemstvu za najmanje 500%. Gre se tu za lepo število milijard — dobro bi bilo izračunati koliko — katere si je Avstrija prisilnim potom izposodila pri sestradanih drž. uslužbencih in vpokojencih, oziroma jih zanje ogoljufala v svrhu, da bi zamogla čimdalje vzdržati v svoji neumni vojni. In med tem ko so državni uslužbenci trpeli najhujši glad, hodili na pol nagi in bosi ter bili primorani delati dolgove, da niso lakote poginili, so si posamezniki iz višjih in najvišjih krogov polnili žepo s stotisoči in milijoni in njih svoji svoje shrambe z najrazličnejšimi delikatesami. V Jugoslaviji se nahajajoči bivši avstrijski državni uslužbenci in vpokojenci tedaj odločno zahtevajo, da se merodajni faktorji zavzamejo za to, da se jim ta škoda poravnava, oziroma od bivše Avstrije pri njih napravljeni dolg z obrestmi vred do zadnjega vinarja poplača. Državni uslužbenci in vpokojenci niso nikaki sužnji, da bi se z njimi na tako nečloveški način postopalo, ampak smejo za se zahtevati isto pravičnost kot drugi državljani, kot oni, ki so na njih račun v vojni obogateli. Vsi prizadeti državni uslužbenci in vpokojenci so solidarni v tem, da se tej njih opravičeni zahtevi čimpreje ugodi.

A. P.

Dopisniku iz Jarš - Mengša in še komu drugemu. Ker so v svojem dopisu apostrofirali mene, sem tako prost, da se vam odzovem. Pa ne zato, da bi se z vami prerekal, ampak zato, da vam — pritrdim. Če je res, kar pišete, da se godi v Mengšu, vam popolnoma prav dam, da je treba tako reč na primeren način ostro ožigosati in kolikor se da preprečiti. Prav pravite! Ne samo v Radomljah, ampak povsod se morajo izgredi grajati

in zatirati. In toliko bolj, ako se to godi v »katoľiškem« družtvu. Jaz sem bil vedno za to, da moramo predvsem grajati in zatirati napake v lastni stranki. Zato sem tudi prvi nastopil zoper dr. Šusteršiča, čigar politika se mi ni zdela v skladu s pravim krščanstvom. Ravnajmo se torej po starem modrem pravilu: pometaj najprej pred svojim pragom! Ko bi se le hotele vse stranke po tem ravnati! . . . Seveda smemo grajati tudi napake v nasprotni stranki. Pri tem pa — ako nam je res za stvar in ne za osebno maščevalnost — se dotikajmo oseb le toliko, vkolikor je to neizogibno! Ni davno, kar sem zapisal v »Slovenec«, kjer sem pozival na boj zoper sirovost, katera je žalibog med nami velika, tele besede: »Vsi Slovenci, ki ste sami dostojni in ljubite dostojnost, če ste res Slovenci in ljubite svoj narod, potem ne pobijajte svojih rojakov, ki so tudi del našega naroda in naše krvi, ampak pobijajte le strasti in napake teh svojih rojakov, da vzgajimo trezen in dostojen narod, narod pošteniakov!« Ker ste g. dopisnik, kakor se iz vašega dopisa vidi, dostojen mož in sovražnik vsake razuzdanosti, mi boste gotovo pravdali, No, vidite, kako se midva ujemava! Jaz pritrjujem vam, a vi prav dajete meni. Pa zares! Povejte mi, ali je res potrebno, da mi Slovenci za žive in za mrtve pobijamo drug drugega, ko imamo vendar menda dosti posla z vnanjimi sovražniki, ki prete našo domovino raztrgati?! Ali ni potrebno, da zberemo vse naše skromne moči, da to domovino otremo? Pa tudi v svoji notranjosti imamo zdaj, ko se nam je naša država ravnokar šele potrdila, toliko potreb, da imamo vsi dela dovolj, če hočemo domovini res dobro. Zakaj nikdo v »Domovini« ne potiplje vojnih dobičkarjev — pa bodi katerekoli stranke!? Vse je tiho o teh možeh, ki sede zadovoljni na svojih vrečah. In vendar kaj bi bilo bolj pravično, kakor da ti prevzamejo en velik kos bremena, ki jih je vojska ljudstvu naložila? Zakaj nič ne pišete in ne opozorite na židovsko nevarnost, ki našemu narodu preti in grozi gmotno nas zaslužniti? Zakaj se nikdo ne oglasi in ne pove, kako neskončno sramotno in nenarodno je, da naši vojaki prav nesramno italijansko preklinjajo, kakor da nimamo že domačih »hudičev« dovolj; kako poniževalno je to, da si izposojajo najgrše besede od našega najbolj zakletega sovražnika!? In koliko drugih takih reči je še, na katere bi bilo treba opozarjati ali pred njimi svariti! Glejte, koliko potrebnih reči imamo pisati, koliko grdih napak pobijati! Toda mi ne pobijamo toliko napak, kakor ljudi, ki morda napake delajo. Kdor svoj narod res ljubi — kakor smem reči, da ga ljubim jaz, in sicer vse svoje rojake, tudi če so druge stranke; sovražim, bolj prav rečeno: obžalujem le njih zmote in napake. (dasi se predobro zavedam, da tudi sam nisem brez napak), — ta bo z menoj vred obžaloval samomorni boj, ki smo ga po komaj končani vojski zopet med seboj začeli. Bridka žalost me prešine, ko se spomnim domovine . . . domovine, o kateri smo upali, da bo po tolikem trpljenju vendar enkrat združena, pa nam je bilo tako krvavo razmesarili. A niti tolika narodna nesreča nas ne more zmodriti, da bi ohranili mir in edinost v notranjosti, vsaj dokler moramo braniti našo mejo. Mesto da bi se grizli med seboj, delajmo vsi — četudi vsak od svoje strani — za resnično dobrobit domovine in naroda našega! Saj vidite, da smo vendar v marsičem enega mnenja. Vi ste, g. dopisnik, kakor se vidi iz vašega dopisa, sovražnik nezmernega popivanja, plesanja in nečistovanja; jaz tudi. Da, da, ne samo v Radomljah, marveč tudi v Mengšu in povsod naj se zatira razbrdanost. Vzemimo se torej skupaj, pa napovejmo vsak od svoje strani boj razuzdanosti, sirovosti in sovražnosti, brzdajmo, vkrotimo in uženimo v kot vse hujskače in zabavljaje, ki sejejo sovraštvu med nami; kritika naša bodi stvarna, mirna in dostojna; kajti če se bomo sovra-

žili, grizli, preganjali in pobijali med seboj, ne bo — če tudi svobodna — nikdar lepa naša domovina! . . .

A. Kalan.

Cerklje - Zalog. Ne vemo kakšna kuga je letos prišla nad nas. Požar danes tu, jutri tam, sedaj ponoči, sedaj podnevi. Naši marljivi gasilci imajo res polne roke dela in to še navadno sredi noči. Hvala Bogu, da je društvo v mladih rokah, in ne skrbi le za parado in pijačo, temveč res ravna »bližnjemu v pomoč.« — Pa kaka razlika med domačini, sosedi pogorelčevimi. Zadnjič nas je Pavletov Joža ob treh »zboke« v Dvorje-Gorelo je pri Cofu, Urnih krač jo prisopihamo na nesrečno mesto in glej! Načelnik gasilcev Gvatričev Janče ti je kraljuje vrhu strehe in lomasti z ostrim curkom po rdečem petelinu. Tam ob brizgalni poveljuje btlvi načelnik Slugovec, gostilničar Janče nadzoruje cevi, da se ne užgo, domači fantje gonijo brizgalno; dekleta znašajo vodo, Pasar obliva svinjake, novi gospodar trga ostenke itd. Vse marljivo v delu, zato tudi Anžkuleč po svoje presodi muke in odrine gasilcem višnjeve papirne podobce s starimi Habsburgovci. Nekaj dni pozneje vam Škafar zatuli po vasi, da je sv. Florijan zamižal pri sosedu Ambrožu in da peklensčeki prasketajo po mlinu. Moža je to tako navdušilo, da je kar objemal staro hruško na vrtu, ki pa mu je v spomin zapustila dolgo brazgotino na nosu. Objem je bil tako iskren, da je Škafar nekaj trenutkov kar obležal na tleh, zato pa pozneje, ko se je zavedel s tem večjo silo dvignil vse Cerklje na noge. In kako so vam bili pridni sosede in gasilci! Vse je delalo kot bi jim goreli lastni domovi. In danes 31. julija 1919 v Zalogu? Cerkljani so bili o polnoči na licu požara. Tam v temnem kotlu ob vodi se pote sami Cerkljani in Brničani, vsak pri svoji brizgalni, domačini vam pa stoje ob ognju z rokami v žepu in veselo ogledujejo preskakovanje rdečega petelina. Nobena prošnja ne zaleže, nikogar ni mogoče spraviti k brizgalni. »Saj ste vi zato« se vam oblastno zadirajo. Pomnite! Gasilci vam varujejo orodje in je o pravem času postavijo k pogorišču, za delo pa niso od nikogar ne plačani, ne najeti. Založani ste nam sedaj že parkrat odpovedali. Če se to še enkrat ponovi, vam mi ne bomo več hlapčevali. Pa si ustanovite svoje gasilno društvo in panajte ogenj po svoje ali pa —!

I. L.

S Trate v Poljanski dolini. Po enomesečnem trdovratnem molku so se naši šusterčijanci vendarle osokolili, da skušajo na vse mogoče načine ovreči očitanja, obelodanjena v »Domovini« z dne 20. junija t. l. — V dopisu, priobčenem v »Domoljub« z dne 17. julija t. l. znani šusterčijanec vsestransko zavija in obrača tisto »Kumrovo zapuščenec recte: darilo. Konec vseh zavijanj je le ta, da ves člančič ni nič drugega, kot nekaka ponovitev dopisa v »Domovini« (20. junija), torej pravcata agitacija za JDS. — K omenjemu »Domoljubovem« dopisu si dovoljujmo vsejedno pripomniti nekaj opazk. V imenovanem dopisu se skuša zagovarjati našega župana, češ, da se v govoru na dan praznovanja narodnega ujedinjenja ni izrazil, da je za jugoslovansko idejo kri prelival: namreč »mi drugi«, ki smo tudi poslušali isti govor, tega nismo slišali. — Torej, »tisti drugi«, so pač morali imeti zelo — zelo kosmata ušesa, da tega niso slišali. Danes vnovič na ves glas ponavljamo, da se je župan isti dan resnično izrazil: da smo za jugoslovansko idejo kri prelivali. Seveda to je našemu županu zelo neprijetno, da je izbleknil tako nesmisel. V resnici je razvidna iz tega izraza dvakratna laž in sicer: izmed naših pravih šusterčijanecv ni sploh nobeden niti kapljice krvi prelil za jugoslov. idejo, drugič pa jugoslov. ideja in šusterčijanci sploh ne gre skupaj. Torej g. župan, kar pomirite se, saj mi vam ne očitamo, da ste za jugoslov. idejo res kri prelivali, ampak mi le povemo, kako ste se tisti dan izrazili. Kadar se boste zopet spravili nad demokrate v »Domoljub«,

vam pa svetujemo, da priobčite to-le: jaz, župan, s pridevkom »kunde«, izjavljam, da nisem za jugoslovansko idejo niti kapljice krvi prelil in da bi mi bilo to v vsakem slučaju nemogoče, ker kot šusterčijanec kaj takega sploh ne bi mogel storiti. Konec »Domoljubovega« članka (17. julija) je pa osoljen takole: »Drugače se ne brigajo (namreč narodni demokrati) za cerkev, vanjo pogledajo le toliko, da vidijo, kje visi kaka pajčevina, ki jo spravijo potem v »Domovino«. — K temu pa pripomnimo sledeče: Mi narodni demokrati opravljamo verske dolžnosti, kakor zahteva naša kat. cerkev, torej se udeležujemo sv. maš najmanj ob nedeljah in praznikih. Vsled tega udeleževanja imamo pač prilžnost, da lahko opazimo tudi druge nerednosti v naši cerkvi na Trati. Tem potom javljamo vsem zavednim Jugoslovonom, da smo morali v našo veliko žalost in jezo opazovati v naši cerkvi nedeljo za nedeljo bivšega habsburškega krvnika Franca Jožefa. To ime žalostnega spomina se je blestelo v zakristiji na deščici, ki pomenja nekako priprošnjo za ohranitev tega ničvredneža pri življenju. Kakor hitro je postala Jugoslavija dejstvo (29. oktobra 1918), bi morala ta habsburška spaka za vselej izginiti iz te deske. Kakor drugi uradi, tako je gotovo dobil tudi naš župni urad na Trati ukaz, odstraniti vse habsburške figure — tudi iz cerkve. Pa našemu župniku kot vedno vnetemu Avstrijeu se to ni zdelo umestno in primerno, zato je raje pustil to habsburško spakedranko napisano še celih 8 mesecev in pol ter je šele 18. t. m. prelepil. Na to predrzno nepokorščino našega župnika opozarjamo predpostavljeno cerkveno oblast. Končno si usojamo »Domoljubovemu« dopisniku z ozirom na njegovo razmotrivanje o ljudski zavednosti in izobrazbi povdarjati še to: Čim bolj bodo ljudje zavedni in izobraženi, tem manj klerikalcev bo v Jugoslaviji.

Iz Sodražice (Narodni škandal.) 27. m. m. je praznoval tukajšnji zagrizeni šusterčijanec župnik Traven 25letnico, kar je postal mašnik. Slavje je bilo tako klaverno, da bta sploh ne omenjali, če bi ne imeli beležiti narodni škandal in to, da se je na predvečer pela pred župniščem — čujte in strmite ljudje božji! — lepa slovanska pesem: »Jaz sem Slovan z dušo telom«. Kje je bila božja previdnost, da si dopustila tak naroden greh?! Poslušalcem samim je bilo nerodno, spogledavali so se. Župnik Traven pa Slovan z dušo telom — o ironija! Gospod župnik! — »Vas res ni oblila rdečica, ko ste slišali, pod svojim oknom to pesem? In Vi pevci! Ali ni tudi Vas bilo nič sram, prav nič? Sicer smo takoj v začetku opazili, da Vam ta pesem ni šla nič kaj od srca. Tih, komaj slišno in boječje je prihajala iz Vaših grl. Ne vemo: so li hoteli pevci potegniti slavljence, ali jim je on sam diktiral to točko v spored. Naj že bo kakor hoče toda vkljub slovanski pesmi in vkljub čarobni (!) bakljadi je in bo slavljence blestel v — črno - rumeni gloriji. Hvala Bogu — smo rekli, da so minuli avstrijski časi, sicer bi morala vsa Sodražica klečati omenjeni večer pred tem avstrijskem priganjačem in ga povzdigovati v deveto nebo, md tem ko on za svoje delovanje vse kaj drugega zasluži. Politik iz Žimaric, dobro znani šusterčijanec, se je začel spet gibati in vabi kmete v farovško »Kmetško zvezo«. Povemo mu, da naš kmet ni še pozabil šusterčijanske dobe, ki mu je prinesla toliko gorja in zato odklanja take zagovornike kmetjskih pravic. On sam ve, kje ga čevelj žuli in tudi kje politika iz Žimaric čevelj žuli. Mi si prav nič ne želimo več tistih časov nazaj, ko so nam izvestni ljudje — seveda po naročilu mačhe Avstrije, špeh rezali in kašče praznili.

Iz Loškega potoka. V nedeljo, dne 20. t. m. je priredil pevski zbor iz Sodražice v korist invalidom koncert, kateri se je vzlje raznim zaprekam vrlo dobro obnesel. Vse točke vsporeda so solisti spremljevalci klavirja kakor tudi oba zborja izvršili v splošno

začudljivost in največjo pohvalo navzočega domačega in tujega občinstva. Prostorna šolska soba bila je vsa zasedena, le žal, da nas razun sosedov iz Drage drugi niso mogli posetiti, ker je bil koncert še le v soboto 19. t. m. napovedan. Vzrok temu je pa bil naš dobri prijatelj župnik Škulj iz Dolejne vasi. Prosili smo ga še v ponedeljek 14. t. m. brzojavno, da nam za prireditev koncerta odstopi »svojo« dvorano (katera je pa s »potoškimi« žulji zidana). Še le v petek dne 18. t. m. nam je pa odgovoril, da je »nemogoče«, dasiravno smo mu sporočili, da bode prireditev v korist invalidom. Pripraviti smo torej morali še le zadnji trenotek šolsko sobo, kar nas je stalo mnogo časa in dela. Hoteli so nam, ne oziraje se na blagi namen, prireditev preprečiti, to pa zato, ker so pri koncertu sodelovali Sokoli in Sokolice iz Sodražice in je istega priredila podružnica sv. Cirila in Metoda v Loškem potoku. Navzlic temu odposlali smo danes poverjeništvu za socialno skrbstvo znesek 437 K, kateri je deloma vstopnina koncerta, deloma pa prispevki domačih rodoljubov in Posojilnice v Travniku. Najlepša hvala solistom, spremljevalcem, pevskega zboroma iz Sodražice, osobito njega pevovodju ter vsem udeležnikom koncerta, kateri vsi so pripomogli, da je postalo vendar »mogoče« dasiravno je bilo »nemogoče«. Glede dvorane se pa že še o drugi priliki pomenimo z g. Škuljem. — Potoški invalid.

Književnost.

»Zvonček« je mladinski list s podobami, ki izhaja pod spretnim uredništvom višjega šolskega nadzornika Engelberta Gangla, odličnega našega mladinskega pisatelja. Smelo trdimo, da tako dobrega in lepega lista tudi drugi večji narodi nimajo. G. Gangl je znal zbrati okoli sebe število spretnih mladinskih pisateljev, ki mu pomagajo list zalagati z najtečnejšo dušno hrano za našo nežno mladino. Le škoda, da v teh abnormalnih časih list ne izhaja redno; no, ta nedostatek odpade, čim nastanejo boljše razmere. List zasluži vsega priporočila in podpore. Žal, da mu te ne naklanjajo celo ljudje, ki bi to morali storiti v blaginjo naše mladine. Tako n. pr. je še mnogo šol tudi na Kranjskem, ki niso naročnice na ta izborni list. Temu so krivi največ naši krajni šolski sveti, pred vsem njih predsedniki, ki so večinoma naši — župniki. Ti listu niso prijazni že zaradi narodno-naprednega urednika; zato pri šolskih preliminarjih črtajo »Zvonček« ter vsiljujejo »Vrtec« z »Angelčkom«, ki sta lista pod duhovskim protektoratom in vodstvom. Upamo pa, da bode bolje v najkrajšem času; kajti bliža se konec krajnim šolskim svetom in duhovskim komandi v šoli! Vi pa, cenj. čitatelji »Domovine«, ki imate šologodno mladino: naročite »Zvonček«. Boljšega lista si ne morete želeti za vaše otroke! Naročuje se pod naslovom Upravištvo »Zvonček«, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6. »Zvonček« je mesečnik, ki stane 15 K na leto.

Trgovina in industrija.

Važna iznajdba Slovencev. Železniški asistent Zvonimir Masle v Ljubljani je iznašel napravo proti trčenju vlakov. Dne 31. julija so njegov izum preizkušali na progi Ljubljana - Brezovica ter se je izborno obnesel. Novi izum je svetovne važnosti, ker bodo v bodoče take nesreče na železnicah popolnoma izključene.

Škoda vsled vremenskih nezdod. Naše ministrstvo je dobilo poročila iz vseh delov države o škodah, ki je zadela žetev vsled vremenskih nezdod. Škoda se ceni na 6 milijonov dinarjev.

340 vagonov ameriškega petroleja za Jugoslavijo. V Slavonijo je prispelo 340 vagonov petroleja iz Amerike za našo državo.

Petrolej bo razdelila monopolna uprava po solidnih cenah ter bo zadostoval za potrebe naše države. Sedaj bodo verižniki brž prišli s starimi zalogami na dan, toda nihče naj jim ne plača višjih cen, kakor se določijo za ameriški petrolej.

Izvoz sladkorja iz Amerike prepovedan. Ameriška vlada je za dobo dveh do treh mesecev prepovedala izvoz sladkorja, ker se je zadnj čase izvozilo toliko sladkorja, da ga je bilo že premalo za domačo potrebo.

Ceno za letošnje seno in slamo je določila zveza trgovcev na zborovanju v Celju sledeče: za seno največ 30 K, za škopno slamo 19 K, za navadno slamo pa 17 K.

Politične vesti.

Nemci v Celovcu se že pripravajo. Komaj so odšli Jugoslavlani iz Celovca, že so se začeli prepripi med Nemci. Dokler je bilo v mestu jugoslovansko vojaštvo, je bilo v mestu dovolj cenih živil, zato so trgovci in obrtniki takoj spoznali, da bi jim bila Jugoslavija boljša domovina kot Nemška Avstrija. Mnogo trgovcev in obrtnikov se je torej izreklo za Jugoslavijo. Proti tem pa so nastopili uradniki, odvetniki in profesorji, ki uživajo v Nemški Avstriji posebne predprave ter imajo dobre službe, kakršnih bi v Jugoslaviji vsled jezikovne nesposobnosti ne mogli dobiti.

Odstop našega ministrstva sprejet. Prestolonaslednik Aleksander je sprejel odstop celokupnega ministrstva ter poveril Protiću nadaljno vodstvo vlade, dokler se ne sestavi novo ministrstvo.

Pri nas je red in disciplina. Mirovna konferenca je bila veselo presenečena, ker je Jugoslavija brez obotavljanja ubogala ukazu ter izpraznila Celovec, dočim se druge države za podobne ukaze ne zmenijo dosti. V pohvalo je začel vrhovni svet takoj razpravljati o vprašanjih, ki so jih predlagali Jugoslavlani, tako o zabranitvi nasilstev Madžarov proti Prekmurcem ter o mejnih vprašanjih na Štajerskem.

Vprašanje Reke. V Parizu se je baje doseglo sporazumljenje glede vseh točk, ki se tičejo Italije. Mesto Reka pripade Italiji, prosta luka pa se postavi pod nadzorstvo zveze narodov. Italija se bo obenem odpovedala precejšnjemu delu svojih zahtev glede na Dalmacijo.

Italijani izgube vojaško poveljstvo nad Reko. Medzavezniška vojaška komisija, ki je preiskovala krvave izgrede na Reki, je sprejela sledeče predloge: Število italijanskega vojaštva se zniža na nezatno število, Italiji se odvzame vojaško poveljstvo na Reki. Italijanski narodni svet na Reki se odstrani.

Mirovna pogodba z Avstrijo bo podpisana med 20. in 25. t. m. Potem menda pride na vrsto Jugoslavija.

Zbližanje med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo se baje že pripravlja, kar bi bilo za mirovno pogodbo Avstriji ugodno. Nemška Avstrija je hudo razočarana nad italijansko politiko, zato bo raje podpirala jugoslovanske zahteve glede Jadranskega morja.

V Avstriji pobirajo zlati denar. Državni urad za finance je ukazal, da mora vsakdo v štirih dneh oddati zlati denar na račun države.

Novi civilni gubernator za zasedeno ozemlje je prispel dne 1. t. m. v Trst. Sprejema se je udeležil tudi škof dr. Karlin, dočim je jugoslovansko in socijaldemokratsko prebivalstvo ostalo doma.

Preseljevanje iz Amerike v Evropo. Ameriški državni urad je poizvedoval koliko Evropejcev se namerava vrniti v domovino, kakor brž nastane redna vožnja po morju. Čeravno še niso prispeli odgovori iz vseh držav, prijavljenih je že dosedaj 1 milijon 300.000 oseb. To število je dosti višje kot je bilo leto pred vojsko izseljevanje. Po narodnostih se dele oni, ki se hočejo vrniti v odstotkih: 64% Romunov; 58% Srbov, Hr-

vatov in Slovencev; 36% Rusov, 34% Slovakov; 15% Poljakov; 11% Italijanov in Grkov ter 9% Litvanov. Komisija je nadalje izračunala, da ima vsak teh priseljencev, ki se hočejo sedaj vrniti v Evropo, povprečno 3000 dolarjev prihrankov, ker zadnja štiri leta niso mogli odpošiljati denarja domov.

Še dve novi vseučilišči v naši državi. Vlada namerava otvoriti vseučilišče v Skoplju in Sarajevu s tehniško, pravniško in medroslovsko fakulteto.

Veliko bolševiško zaroto so razkrili v Zagrebu. Zaroto je pripravljala neki žid Diamantenstein iz Budapešte, ki je imel najeto celo hišo, kjer je imel skladišče tiskovin in letakov revolucionarne vsebine. Denar je dobival iz Budapešte. Okoli sebe je zbiral razne sumljive osebe. Vsi so pod ključem.

Bolševiki mobilizirajo v Prekmurju vse moške od 18. do 45. leta. Slovenci uhajajo trumoma na Štajersko, kjer pristopajo k novi prekmurski legiji.

Dobrote bolševiške »svobode« na Ogrskem. Sedaj ko so zasedli Romuni Budapešto s 30.000 vojaki prihajajo na dan vse »dobrote«, ki jih je delila komunistična vlada. Tekom 4 mesecev, odkar je gospodarila sovjetska vlada, je bilo izvršenih 696 smrtnih obsodb. »Ljudski« poverjeniki so zasegli premoženja za 3 milijarde kron.

Konec bolševiške vlade na Ogrskem. Revolucionarna vlada je odstopila. Vlado je prevzelo socijalistično ministrstvo. Ministrski predsednik je Julij Beidel.

Romuni pred Budapešto. Romunske čete so dospеле do Budapešte. Mesta samega niso zasedle, temuž nadaljujejo pohod do meje.

Bolgarska ponižana. Mirovna konferenca je sklenila, da mora Bolgarija plačati 3 milijarde frankov vojne odškodnine, ki se razdeli med Srbijo, Romunijo in Grško. Vse zahteve Srbije napram Bolgariji je konferenca odobrila, obenem pa odklonila bolgarsko zahtevo po Dobrudži. Dobrudža ostane Romuniji.

Za vrhovnega nadzornika češkoslovaške armade je imenovan znani češki pesnik Mačhar.

Tedenske vesti.

Našim dopisnikom. Zadnje mesece se je zbral lep krog dopisnikov okoli »Domovine«. Uredništvo se vsakega novega sotrudnika razveseli, toda odkrito pa tudi želi, naj bi dopisniki ne smatrali »Domovine« za izlivanje osebnih sovražnosti in maščevalnosti. Za predmet dopisov naj ne bodo dopisniku nevšečni stanovi, še manj pa posamne osebe. Povsod je za treznega opazovalca dovolj polja za nasvete, predloge in tudi za potrebno kritiko. Vedno pa poročajmo golo resnico, ki jo moremo s pričami podpreti. Uredništvo bo prisiljeno glede dopisov bolj rigorozno nastopati v varstvo časnikarske dostojnosti in splošne morale brez ozira na zamero na desni ali levi. Iz tega vidika uredništvo odobrava današnji dopis g. Kalana.

Okrajni zbori JDS bodo prihodnje nedeljo 10. avgusta v Ljubljani ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu za vse k. o. ljubljanske okolice; v Vel. Lašah ob pol 11. uri dopoldne pri Puclju za k. o. sodnega okraja; v Zagorju ob 2. popoldne v Sokolski dvorani za litijski in laški okraj. Namen zborovanj je ustanovitev okrajnih odborov.

Zbor zaupnikov mariborskega okrožja JDS dne 3. avgusta. Udeležba je bila izredno velika. Vse krajevne organizacije brez izjeme so bile zastopane po svojih odposlancih. Predsedoval je posestnik Lovro Petovar, glavna referenta sta bila narodni poslanec Voglar in podpredsednik deželne vlade dr. Žerjav. Obširno se je obravnavalo vprašanje severnih mej, pri čemur se je naostreje obsodilo postopanje VLS v tej zadevi. Glavno pa je bilo vprašanje organizacije in zlasti cela

vrsta važnih gospodarskih zadev. Končno so zaupniki sprejeli ob navdušenem odobravanju zaupnico prof. Voglarju in vsem poslancom JDS ter podpredniku deželne vlade dr. Zerjavu.

Nove krajevne organizacije J. D. S. na Stajerskem. Zadnje čase se celjsko okrožje J. D. S. vzorno organizira ter se je ustanovilo več novih krajevnih organizacij. K. o. v Mozirju si je izvolila sledeči odbor: predsednik Iv. Lipold, nam. Iv. Pušenjak, odborniki: Anton Miklavc, Fr. Štrucelj, Anton Lekše, Fr. Goltnik, Jos. Matjaž in Fr. Planovšek. — Na Bizeljskem in v Št. Petru pod Sv. gorami so na ustanovnem obzboru poleg g. dr. Kukoveca govorili tudi vodilni politiki demokratske stranke iz Hrvatske: Wilder, dr. Angjelinović in Ancel. V celjskem okrožju se ustanovi še ta mesec za vsak sodni okraj odbor.

Ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar se je šel zdraviti v Rogaško Slatino. Domačini in slovanski gostje so mu priredili slovesen in prisrčen sprejem.

Za organizacijo jugoslovanskega svobodomiselnega dijaštva. Svobodomiselno jugoslovansko dijaštvo se sestane koncem avgusta ali začetkom septembra za tri dni v Celju, da se posvetuje o organizaciji svojih sil. Računa se na okoli 400 delegatov iz vseh delov države. Ker je dijaštvo večinoma brez sredstev, dolžni smo odrasli, da preskrbimo gnotna sredstva za naše goste. Celje samo tega ne zmora, akoravno bode storilo vse, kar more. Častna dolžnost vseh svobodomiselnih krogov je, da izdatno podprejo pripravljalni odbor, ki se je sestavil v Celju. Ne le denarni prispevki, tudi jestvine in okrepčila bodo dobro došla. Pozivamo vso javnost, da se častno odzove pozivom, ki ji prispejo te dni. Uvedla se bode kontrola, ali posamezniki in zavodi res storilo, kar njih močem odgovarja. Za pripravljalni odbor: Dr. Vekoslav Kukovec, narodni poslanec.

Bogate premogove žile so našli pri Vrhnikih, ki sega čez površino 600 km² še čez Škofjo Loko. Kmalu se prične z vrtanjem Škofji Loki se obeta velika bodočnost.

Umrli so v Ljubljani fotograf Avgust Berthold, trgovec Leopold Fon in gostilničar Matko Inkret.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« je meseca maja razpisalo nagrade za najboljše izvirne moške zборе. Iz glasbenikov strokovnjakov sestavljena jury je društvu vpslane skladbe pregledala in prisodila nagrado 500 kron zboru »Solnce v zenitu«, nagrado 300 kron pa zboru »Kam si šla«. Skladatelj obeh je g. Janko Ravnik, bivši kapelnik Narodnega gledališča v Ljubljani. Ostale skladbe ne odgovarjajo pogojem razpisa in se v kratkem vrnejo gg. skladateljem.

Št. Jernej na Dolenjskem. Odbor »Dopornega društva vojnih invalidov« se tem potom zahvaljuje vsem, ki so k društvenl prireditvi dne 27. julija pripomogli. Vsa čast občanom, kakor tudi oddaljenejšim udeležencem, da so s tako obilno udeležbo dokazali, da znajo ceniti pomen društva. Obenem se zahvaljujejo odboru tuk, Hranilnici in posojilnici za brezplačno prepustitev dvorane. Odbor.

Invalidi Kostanjeviškega, Krškega in Novomeškega sodnega okraja se vabijo tem potom, da se v čim večjem številu udeležijo sestanka, kateri se vrši dne 10. avgusta ob pol 4. popoldne v prostorih gostilne g. Bučarja v Kostanjevici. Namen zborovanja je, čim preje organizirati vse vojne invalide teh okrajev. Zatoraj prizadeti na krov, ker samopomoč nam olajša bodočnost!

Volkuljo je ustrelil ribniški graščak Ant. Rudež v Veliki Gori. Mladiči so cvileč pobegnili v goščavi.

Na zimski gospodinjski šoli v Repnjah p. Vodice na Gorenjskem se prične novo šolsko leto s 15. oktobrom t. l. Šola traja 6 mesecev od 15. oktobra t. l. do 15. aprila 1920. V zavod se sprejme 12 gojenk z vso potrebno

oskrbjo. Prošnje za sprejem gojenk, ki morajo biti vsaj 16 let stare, je vlagati do 10. septembra t. l. pri vodstvu gospodinjske šole v Repnjah, kjer se dobe tudi vsa potrebna nadaljna pojasnila.

Sokol Št. Vid nad Ljubljano priredi v nedeljo 10. avgusta, v slučaju slabega vremena na praznik 15. avgusta javno telovadbo, veliko ljudsko veselico s koncertom »Ljubljanskega Zvona« in ljubljansko vojaško godbo. Začetek ob pol 3. popoldne.

»Državna posredovalnica za delo«. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 28. julija 1919 do 2. avgusta 1919 je iskalo delo 191 moških in 52 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 82 moških in 59 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 88. Pri vseh podružnicah državne posredovalnice za delo je od 1. januarja 1919 do 2. avgusta iskalo delo 11.572 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 10.112 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 3540. Delo je na razpolago: sluzkinjam in kuharicam (122), težakom, hlapcem, zidarjem, poljskim in tovarniškim delavcem in delavkam, stavbenim in strojnim ključavničarjem, gozdarskim delavcem, čevljariskim pomorščikom, slikarjem, pleskarjem, pisarniškim močem, tesarjem, kotlarjem, mizarjem itd.

Napisi na naših železniških vozovih. Ministrstvo je odredilo, da morajo dobiti vsi vozovi in stroji napise D. Ž. SHS (Državna železnica SHS.)

V Velikovecu se otvorite 1. septembra deška in dekliška meščanska šola.

V občini Beli pri Železni Kapli si je po preobratu 341 kmetov naročilo »Kmetovalce«. Lep napredek!

V Dobrli vasi posluje kot notarski namestnik g. Anton Zevnik.

V Pliberku priredi Narodna čitalnica prihodnjo nedeljo 10. t. m. ob 4. popoldne na šolskem vrtu veliko ljudsko veselico. Sodeluje vojaška godba iz Maribora.

Slovensko planinsko društvo na Spod. Koroškem. Prihodnjo nedeljo se ustanovi v Prevaljah podružnica Slov. planinskega društva za Mežiško in Podjunsko dolino. Nova podružnica prevzame planinski koči na Uršuli in Obirju ter namerava postaviti novo kočjo na Peči, da se privabi čim več tujcev v deželo.

Za Guštanj, Tolsti vrh in Kotlje se je ustanovil začasni narodni odbor, ki bo ustanavljal razna narodna društva. Čitalnica je že ustanovljena, kmalu se rodi tudi Sokol.

Tabor na Koroškem. Dne 15. t. m. se vrši v Sinči vasi veliko manifestacijsko zborovanje, kjer bodo koroški Slovenci v navzočnosti bratov iz Stajerske in Kranjske položili slovesno zaobljubo, da hočejo biti združeni le v Jugoslaviji.

Maistrova in Koroševa ulica v Mariboru. Mariborski mestni sosvet je prekrstil Bismarckovo cesto in cesto ob drevoredu v Maistrovo ulico, Erzherzog Eugen Strasse in Volksgartengasse pa Koroščevo ulico.

Zlet Mariborske Sokolske župe v Ptuj. Kakor že objavljeno, vrši se 7. septembra t. l. zlet Sokola ob naši severni meji v Ptuj. Do zleta loči nas samo še mesec dni. Pozivljamo vsled tega vsa bratska društva k najvstrajnejšemu delu. Ptuj so zgodovinska tla. Tu se je pravzaprav leta 1908 utrgala lavina, ki je neizprosno drvela naprej, dokler nam ni zasijalo solnce svobode. Kdo se ne spominja one zgodovinsko važne skupščine družbe sv. Cirila in Metoda, ki se je vršila v Ptuj 7. septembra meseca 1908. Komu niso v spominu Ljubljanski dogodki, ki so sledili takratnim krvavim napadom na Slovence v Ptuj. Plamen, ki je zažarel v našem narodnem probujenju, ni več zatemnel. Ptuj je danes osvobojen in tu hoče Sokol proslaviti spomin vseh žrtev, ki so morale pasti za našo narodno ujedinjenje, Sokol hoče s svojim delom dokazati, da vse te žrtve niso bile zaman. Tu v

Ptaju se hočemo bodriti za nadaljno smotreno delo, ki je nujno potrebno, da utrdimo našo mlado svobodno državo. Bratje Sokoli na svidenje torej 7. septembra t. l. v prijaznem Ptaju. — Odbor Ptujkega Sokola.

Sokol v Šoštanj slavi letoš svojo desetletnico in priredi 7. septembra javno telovadbo z veliko ljudsko slavnostjo. Prosimo vsa bratska in narodna društva sploh, da uvažujejo to naznanilo pri določitvi lastnih prirediteljev. Svet je bil in ostane naš boj za svobodo naroda in čistost narodne misli, zato pričakujemo ponosen polet Sokolov v naš kraj in soudeležbo vseh narodnih društev, da krepko podnetimo sveti, večni ogenj domovinske ljubezni! Na zdar! A. K.

Bolševiki ob Sotli. Posestvo pl. Klemena na Humu ob Sotli je napadlo v noči 21. julija (štrajk soc. demokratov) kakih 30 oboroženih in po obrazu počrnjenih roparjev. Govorili so nemško, kakor bližnji glažutarji. Hišo so popolnoma izropali ter napravili za 100.000 kron škode.

Zaplenjeno zlato v Špilju. Dne 30. julija ponoči je hotel židovski trgovec Memiševič iz Sarajeva vtihotapiti v Avstrijo za več milijonov zlata in tujega denarja. Vreče, v katerih je imel spravljene cekine, je imel skrite deloma v medu, deloma pa v surovem maslu. Eno vrečo cekinov je imel zavito kot klobaso v posodi za vodo na stranišču. V eni vreči je bilo 1700 cekinov po 20 frankov, 152 cekinov po 10 frankov in 299 turških zlatnikov. Razentega je bilo v vreči še 46 romunskih bankovcev po 500 lejev in 2 bankovca po 1000 lejev. V vreči, ki je bila zvrta kot klobasa, so našli 287 cekinov po 20 frankov in 26 cekinov po 10 frankov. Ves zaplenjen denar so prepeljali v Maribor in ga shranili v blagajni davčnega urada. Ker je kurzna vrednost 20frankovskega cekina sedaj 156 K, se lahko izračuna, kakšno milijonsko vrednost reprezentira v Špilju zaplenjeno zlato.

V Radgoni se je ustanovilo Slovensko pevsko društvo.

Nemška hranilnica v Gor. Radgoni je prišla do poloma, ker je nepremišljeno podpisala 74.000 K vojnega posojila.

Prva slovenska gledališčna predstava v Radgoni je bila pretečeni terek v ondotnem mestnem gledališču. Igrali so člani slovenskega gledališča iz Ljubljane pod vodstvom režiserja Bratine.

Nova imena celjskih vojašnic. Glavna vojašnica poleg Narodnega doma se imenuje odslej vojašnica kralja Petra I., domobranska vojašnica pa vojašnica regenta Aleksandra.

V Slovenski Bistrici je postal gerent posestnik Hinko Gril, znan narodni mučenik, namesto odstopivšega notarja Fr. Kolenca. — Vlada je odstavila ondotnega okrožnega zdravnika dr. Murmayra, ki je bil vodja nemških rogoviležev.

V Laškem trgu se ustanovi v najkrajšem času Narodna čitalnica.

Nagrada karlovškemu pešpolku. Povodom zadnjih vojaških izgrediv v Mariboru se je posebno hrabro in vzorno obnašal karlovški pešpolk. Mariborski mestni sosvet je poklonil za to polku 10.000 K nagrade.

Dne 17. avgusta v Kočevje!

BRATJE IN SESTRE!

Tam ob Kočevski Rinži, kjer je bilo do nedavnih dni onemogočeno vsako življenje po narodnih društvih, tam so danes naši sokolski bratji in sestre na živahnem narodnem delu. Naše ljudstvo po malih selih in večjih krajih se je vzdramilo; še preboleva težko duševno stanje smrtne narodne obsodbe, še živi v omotici, ki so mu jo prizadejali mnogoletni hudi udarci kulturnega nasilja in gospodarske podrejenosti.

Ne poznamo maščevanja, nočemo vračati nasilja za nasilje, nestrpnost za nestrpnost, našemu odtujenemu ljudstvu na poti v

narodno smrt nudimo krepko rešilno roko, ki naj ga vodi po poti kulturne in gospodarske svobode. Naše dobrohotne moralne pomoči pa je lahko deležen v tujesodnem manjšinskem kraju vsakdo, ki je zmožen zvestobe v novi naši državi, in ki je sposoben, da se nam približa in da se lojalno v svojem mišljenju in ravnanju prilagodi danim razmeram in položaju v nacionalni državi.

Sokol v Kočevju, ki je sam najglobeje občutil vrednost in slast svobode, je razvil v zadnjih mesecih veliko sokolskega dela in prosi, da se tudi drugo sokolstvo ž njim vred veseli osvoboditve in razmaha naših narodnih sil na Kočevskem. Zato vabimo vsa župna in druga sokolska društva na naš župni izlet 17. avgusta v Kočevju, ki bo mogočna in široko zasnovana manifestacija sokolskih gesel in naše narodne volje in radosti. Jedro cele prireditve pa bo sokolska tek-

ma in javna telovadba, zrcalo sokolskih moralnih in telesnih prizadevanj.

Bratje in sestre pokažite ljubav Kočevskim bratom in sploh našemu ljudstvu, ki se je dosedaj nahajalo v narodno ogroženem Kočevskem ozemlju. Zberite se vsi, ki nosite v svojih srcih ljubezen do sokolske ideje in njenih narodnih demokratskih in socialnih načel. Podkrepimo nas živel na Kočevskem, da vztraja pri delu. Dajmo našim ljudem pogum za nadaljno plodnosno življenje. Pokažimo narodu plodove trdega in resnega sokolskega dela v telovadnicah, da naš narod tudi na Kočevskem spozna in da dobi prepričanje in moralno oporo v spoznanju, da se vselej lahko zanaša na bratsko pomoč.

Za predsedstvo sokolske župe Ljubljana I:

O. Švajgar,
tajnik.

Dr. P. Pestotnik,
starosta.

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir.

Specijalno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilšerjeva ulica 7

izvršuje strokovno:

naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvišitev vse načrte stavbeno-inženirske stroke. — Tehnična mnenje. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavnica . K 15,000.000.—

Rezervni fondii . . . K 4,000.000.—

Podružnice:

v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.

Nakup in prodaja vseh vrst vrednostnih papirjev, deviz in valut. Vnovčevanje kuponov, izžrebanih zastavnih pisem in obligacij.

Nakazila in kreditna pisma.

Borzna naročila.

Promese k vsakemu žrebanju.

Posojila na vrednostne papirje.

Eskontovanje menic.

Sprejemanje

vrednostnih papirjev v hrambo in oskrbovanje.

Stavbeni krediti.

Aprovizacijski krediti.

Poslovnica avstrijske državne loterije.

Zadnje vesti.

Prekmurje priznано Jugoslaviji. Francosko poslaništvo v Beogradu je obvestilo našo vlado, da je mirovna konferenca v Parizu končno javno priznala Prekmurje Jugoslaviji ter dovolila, da to ozemlje takoj zasedejo naše čete.

Splošni odpust vojaštva v naši državi. Ker je izvežbanje novincev uspelo izredno dobro, se vrše na pristojnem mestu v Beogradu priprave, da se v enem mesecu izvrši demobilizacija (razorožitev) vse armade. Ministrska kriza bo rešena šele v kakih desetih dneh.

Zopet zlati plen v Špilju. V noči 6. t. m. je naša finančna straža v Špilju zajela v vlakcu 20 kg težak zavoj, v katerem so bili sami čekini.

Glavna skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda bo letos 14. septembra v Ljubljani. Podružnice naj volijo delegate ter jih sporoče z odborom in številom članov vred.

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tekoče leto 12 K, za pol leta 6 K. Posamezna številka 30 vinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Sodna ulica št. 6, pritličje desno.

Inserati po dogovoru.

Odgovorni urednik: Emil Vodeb.

Tisk »Narodne Tiskarne« v Ljubljani.

Izdaja: Konsorcij »Domovine«.

Leopold Fon

Ljubljana

Stari trg 6

Delikatesna trgovina

Vsakovrstno špecerijsko blago

(kava, čaj, testenine i. t. d.)

Vino in žganje

v zaprtih steklenicah in na debelo.

Blago se razpošilja v poštnih zavojih po 5 kilogramov po pošti in po železnici proti povzetju. 12—9

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Rezervni zaklad K 1,100.000.

Hranilne vloge K 42,000.000.

Ustanovljena leta 1881.

Izvrstne poljedelske stroje

in
vsakovrstno železnino

priporoča tvrdka

Franc Stupica
Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 1.

J. C. Kotar
Ljubljana
Wolfova ulica 3.

Drogerija!

Fotomanufakturna

Krma in Mastin.

Če živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška **Mastin**. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek **Mastin** je dobil najvišje kolajne na razstavih v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoč gospodarjev hvalljo **Mastin**, ko ga enkrat polzkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška **Mastin** zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme **Mastin** prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici **Mastina**, to je

lekarnar Trnkoczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) **Mastina** za 17.50 K poštine prosto na dom. Od tam se pošlje **Mastin** s prvo pošto na vse kraje sveta.

Vino rizling in črno dalmatinsko od 56 litrov naprej ter sadjeveo in kislavoda se razpošiljajo po najnižjih cenah od podjetja »Silva«-vrelec, Guštanj. Kupijo se stari zamaški. [2X] 1

Lepa bogata zaloga posebno krasnih briljantov po primernih cenah za vsako darilo, kakor za **birmance, neveste, krste, godove itd. velika izbira.**

Naznanja slav. občinstvu, da se ceniki letos ne razpošiljajo, ker ni blaga po vzorcih.

Vijudno vabi in se priporoča
Tvrdka F. Čuden
Prešernova ulica 1 v Ljubljani.

Vzajemna zavarovalna banka

'Slavija'

prva vseslovenska banka te vrste zavaruje proti **požarni, olomski tatovski in na žlodičenje.**

Banka „Slavija“ ima čez sto milijonov lastnega premoženja, čez 15 milijonov letne premije; v požarnem oddelku ji je zaupanih čez 2¼ milijarde zavarovanih vrednosti.

Generalni zastopnik banke „Slavije“
v Ljubljani.

Največja slovenska hranilnica! Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica številka 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je popolnoma varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Delniška glavica: K 30,000.000. **Jadranska banka Podružnica Ljubljana.** Rezerve: okrog . K 10,000.000.

Centrala: TRST. — Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema:

Vloge na knjižico.

Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja:

Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira:

Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja:

Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme:

na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prezema:

Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov:

JADRANSKA.

Telefon št. 257.